

EEN VEILIGE GEMEENTE

INHOUD

1.	Inleiding.....	2
2.	Beleid	3
3.	Gedragcode	4
4.	Vertrouwenspersoon	5
5.	Communicatie.....	5

Bijlagen:

1. Taakomschrijving en Profiel Vertrouwenspersoon
2. Meldingen over grensoverschrijdend gedrag in de gemeente volgens het protocol van Protestantse Kerk

1. INLEIDING

Het lijkt zo vanzelfsprekend: in de kerk voel je je veilig. Leden behandelen elkaar met respect. Mensen met speciale taken en opdrachten maken geen gebruik van hun machtspositie ten koste van anderen. Kinderen en jongeren kunnen ongestoord meedoen.

Zo zou het moeten zijn en zo is gelukkig vaak de realiteit.

Maar helaas gaat dat niet altijd en overal op. Ongewenste intimiteiten en situaties van misbruik komen ook in kerken voor.

In onze gemeente is hier in 2019-2020 over nagedacht en zijn maatregelen genomen om een veilige kerk te zijn. De Dienstenorganisatie van de PKN was ons daarbij behulpzaam en heeft het project Veilige Gemeente gestart om ons daarbij te helpen. Binnen onze gemeente hebben we tevens gebruik gemaakt van de diensten van Eva Meter, die beroepshalve veel ervaring heeft opgedaan op dit terrein, als extern vertrouwenspersoon ongewenst gedrag en integriteit.

Daarbij zijn de volgende stappen doorlopen:

Stap 1: Beleid maken

Stap 2: Een gedragscode formuleren en vaststellen en omgangsregels afspreken

Stap 3: Vertrouwenspersonen aanstellen

Stap 4: Melden mogelijk maken, meldprotocol

Stap 5: De gemeente informeren

Stap 6: Evaluatie

Het doorlopen van deze stappen was een behoorlijk karwei. Het is ook een zwaar onderwerp. Toch adviseerde de PKN ons om ons daardoor niet te laten afschrikken. Het is een actueel thema.

Grensoverschrijdend gedrag komt binnen kerken niet meer of minder voor dan buiten de kerk. Het kan gaan om vervelende of onveilige situaties waarbij een predikant, pastoraal werker, jeugdwerker of gemeentelid over de schreef gaat ten opzichte van een gemeentelid. Het kan ook gaan om ernstig misbruik. En elke melding ervan is er één te veel. Juist de kerk moet een veilige plaats zijn waar iedereen mee kan doen.

De kerkenraad besloot in haar vergadering van september 2019 om dit project op te pakken. Niet omdat er op dat moment binnen onze kerk concrete situaties speelden, maar omdat we niet verrast wilden worden op een moment dat we met een dergelijke situatie te maken zouden krijgen en we hiervoor geen beleid hadden. We willen een veilige gemeente zijn voor iedereen. Gemeenteleden moeten daarvan uit kunnen gaan, hebben daar recht op. Als er zich situaties voordoen waarin er aan die veiligheid wordt getwijfeld, willen we dat gemeenteleden de mogelijkheid hebben om dat te melden en willen we dat er duidelijke procedures zijn hoe er in dat geval moet worden gehandeld.

Op 29 november 2019 ging de kerkenraad akkoord met de door de commissie opgestelde Gedragscode.

Na een sollicitatieprocedure zijn in oktober 2020 twee vertrouwenspersonen voor onze kerk benoemd.

Op 3 april 2025 heeft de kerkenraad deze beleidsnotitie nogmaals besproken en opnieuw vastgesteld. Het is immers waardevol om beleidsdocumenten regelmatig opnieuw tegen het licht te houden en te actualiseren.

Juist in deze tijd willen we als Gereformeerde Kerk Putten een veilige plek bieden aan eenieder, die werkzaam is in onze gemeente, of als gemeentelid of gast deel uitmaakt van onze kerk.

Putten, 3 april 2025

Hanno Kiezebrink, 1^e voorzitter

Mathijs Suidman, 2^e voorzitter

2. BELEID

De eerste stap bij het maken van beleid Veilige Gemeente is dat we ons bewust zijn van het feit dat (seksueel) grensoverschrijdend gedrag ook binnen onze gemeente kan voorkomen.

Uit cijfers blijkt dat de pleger van misbruik in de meeste gevallen iemand is uit de leefwereld van het slachtoffer. Iemand dus uit de familie, van de sport, van school, het werk of uit de kerk. Reden dus om ook in de kerk aandacht te hebben voor het kwaad van (seksueel) misbruik en maatregelen te treffen om misbruik zoveel als mogelijk is te voorkomen. En als dit echter toch mocht voorkomen en we als kerk een procedure hebben hoe hiermee om te gaan.

Een Veilige Gemeente

Als kerkenraad zijn we ons ervan bewust dat de kerkenraad verantwoordelijk is voor de veiligheid binnen onze gemeente. Maar veiligheid binnen onze gemeente is niet alleen een verantwoordelijkheid van de kerkenraad. In feite is veiligheid de verantwoordelijkheid van iedereen. Daarnaast is de kerkenraad ook verantwoordelijk voor het beleid, voor het zetten van stappen in een preventieprogramma en voor het zorgen voor duidelijke richtlijnen en procedures in situaties waarin gemeenteleden met een onveilige situatie worden geconfronteerd.

Onveilige situaties in niet-kerkelijke relaties

Overigens komen onveilige situaties ook voor in niet-kerkelijke relaties. Seksueel misbruik komt overal voor waar machtsongelijkheid is. Cijfers tonen aan dat de pleger van misbruik in de meeste gevallen iemand is uit het sociale netwerk van het slachtoffer. Dat wil dus zeggen dat misbruik ook voorkomt in gezinnen, familie- of vriendenkring, tussen kerkleden onderling, op school, het werk, de sport. De kerk mag dan niet zwijgend toekijken. Met name bij misbruik van minderjarigen, maar ook bij meerderjarigen, dient het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld ingeschakeld te worden (www.veiligthuis.nl) en/ of de politie. Dit betekent dat wij als kerk ook aan onveilige situaties in niet-kerkelijke relaties in het beleid aandacht moeten schenken.

Preventie

Het maken van beleid, het vaststellen van een gedragscode, het bespreken van omgangsvormen, het aanstellen van vertrouwenspersonen, het mogelijk maken van meldingen en met name de communicatie hierover, werken op zich al preventief. Maar om het beleid verder te integreren en actueel te houden is het nodig om hierover van gedachten te wisselen in alle commissies en geledingen van de kerk. Tijdens bepaalde bijeenkomsten, gemeentevergadering of andere zich hiervoor lenende bijeenkomsten is belangrijk om met elkaar te bespreken dat wij een Veilige Gemeente willen zijn en blijven. Speciaal moet er aandacht zijn voor de jeugd en andere kwetsbare groepen en dient een Veilige Gemeente gespreksonderwerp te zijn.

In het preventiebeleid zal ook aandacht geschonken worden aan een zorgvuldige selectie van vrijwilligers. Daarbij behoort ook het vragen om een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Niet alleen voor de bescherming van minderjarigen en mensen in een kwetsbare positie, maar ook voor de bescherming van de vrijwilligers zelf.

Vrijwilligers en beroepskrachten laten wij een gedragscode ondertekenen (voor predikanten en kerkelijk werkers is een door de synode vastgestelde gedragscode).

(Na)zorg

Vanuit onze pastorale verantwoordelijkheid zal nadrukkelijk aandacht geschonken moeten worden aan (na)zorg aan slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag.

Vertrouwenspersoon

Een belangrijke stap bij het uitvoeren van het beleid is het benoemen van een vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon, bij voorkeur zijn het er twee, een man en een vrouw, is zichtbaar voor de gemeente, laagdrempelig te benaderen en kan worden gezien als een ambassadeur voor een Veilige Gemeente.

De kerkenraad is verantwoordelijk voor het aanstellen van een vertrouwenspersoon.

Communicatie

Regelmatig terugkerende communicatie met alle betrokkenen zoals de kerkenraad, commissies, kerkelijke functionarissen en de gemeenteleden van de kerk is van groot belang.

Veiligheid in de kerk begint met openheid. En openheid begint met vertrouwen. Er is onderling vertrouwen nodig om over gevoelige onderwerpen te spreken.

3. GEDRAGSCODE

Een eerste en belangrijke stap in het ontwikkelen van een Veilige Gemeente is het formuleren van een gedragscode en het vaststellen van omgangsregels.

Onze kerk wil een gemeenschap zijn waar jongeren en ouderen zich thuis voelen en een gezond vertrouwen in God en mensen kunnen ontwikkelen. De kerk moet daarom veilig en betrouwbaar zijn.

Dit betekent dat wij in onze kerkelijke gemeente alle vormen van ongelijkwaardige behandeling zoals pesten, machtsmisbruik, (financiële) uitbuiting, discriminerende, racistische, seksistische of (seksueel) intimiderende gedragingen of opmerkingen, of het hiertoe aanzetten, ontoelaatbaar vinden.

Hoe willen we wél met elkaar omgaan?

De kerkenraad heeft onderstaande gedragscode binnen onze kerk tot norm verklaard en vraagt alle gemeenteleden deze na te leven.

Het uitgangspunt voor deze gedragscode is wat de Bijbel ons leert over omgang met elkaar. Respect voor de ander, integriteit, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid kenmerken deze stijl van omgaan met elkaar

GEDRAGSCODE

- Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee binnen de kerkelijke gemeente
- Ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft.
- Ik val de ander niet lastig.
- Ik berokken de ander geen schade.
- Ik maak op geen enkele wijze misbruik van mijn (machts-)positie.
- Ik scheld niet en maak geen gemene grappen of opmerkingen over anderen.
- Ik negeer de ander niet.
- Ik doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
- Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld, en ik bedreig de ander niet.
- Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
- Ik geef de ander geen ongewenst seksueel getinte aandacht.
- Ik stel geen ongepaste vragen en maak geen ongewenste opmerkingen over iemands persoonlijk leven of uiterlijk.
- Als iemand mij hindert of lastigvalt dan vraag ik hem/haar hiermee te stoppen. Als dat niet helpt vraag ik een ander om hulp.
- Ik doe geen mededelingen aan derden over zaken die mij vertrouwelijk ter kennis zijn gekomen. Ik moet de geheimhouding doorbreken als er sprake is van acuut of dreigend (levens)gevaar en/of misdrijf. Als gevaar of schade kan worden voorkomen, doe ik er alles aan om toestemming van de betrokkene te krijgen om de geheimhouding te doorbreken.
- Ik maak bewust gebruik van internet, e-mail en andere communicatiemiddelen. In het gebruik hiervan zorg ik ervoor dat de privacy van anderen wordt gewaarborgd.
- Ik bezoek geen sites en verspreid geen informatie die ingaan tegen deze gedragscode.
- Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden.

4. VERTROUWENSPERSOON

De PKN - gemeente Gereformeerde kerk Putten kiest ervoor een veilige gemeente te zijn voor alle leden. Dat betekent dat de leden elkaar met respect behandelen en de mensen met speciale taken en opdrachten binnen de gemeente geen misbruik van hun positie maken. Denk daarbij aan (seksueel) misbruik, grensoverschrijdend gedrag, financiële malversatie, intimidatie en dreiging.

De kerkenraad heeft daarvoor een beleid opgesteld, waar vertrouwenspersonen onderdeel van zijn.

Gemeenteleden kunnen bij de vertrouwenspersonen terecht met hun vragen, vermoedens en meldingen. Vertrouwenspersonen kunnen bij vermoedens van misbruik binnen de gemeente ook zelf proactief iemand benaderen. Vertrouwenspersonen zijn de personen die in de gemeente op beleids- en uitvoerend niveau met regelmaat aandacht vragen voor preventie van misbruik en alert zijn op de uitvoering van het beleid van de kerkenraad op dit terrein.

Er zijn twee vertrouwenspersonen, een man en een vrouw. Gemeenteleden hebben daardoor een keuze wie ze willen benaderen. De vertrouwenspersonen hebben daardoor iemand om mee te overleggen en samen te werken.

De vertrouwenspersonen volgen het meldprotocol. De PKN heeft daarvoor een brochure opgesteld: Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezag relaties. Deze brochure is beschikbaar bij de vertrouwenspersonen.

Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen, de melder bijstaan in gesprekken met anderen en bij aangiftes en klachtenprocedures. Zij doen geen werk waar anderen in gespecialiseerd zijn. Dat betekent dat zij niet aan waarheidsvinding doen, zij gaan niet zelf op onderzoek uit, zij zijn geen therapeut, mediator, pastoraal medewerker of advocaat, zij zijn geen aanspreekpunt voor 'gewone' kerkelijke conflicten. Zij staan naast het gemeentelid dat zich bij hen meldt en ondersteunen die persoon.

De vertrouwenspersonen zijn bekend met de Gereformeerde Kerk van Putten, maar zijn geen onderdeel van de kring van de kerkenraad en de pastoraatsgroepen. De vertrouwenspersonen werken in opdracht van de kerkenraad, maar kunnen onafhankelijk handelen.

De kerkenraad voert een transparante wervings- en selectieprocedure uit, sluit een vrijwilligerscontract af (voor een te bepalen periode) en vergoedt de kosten. Eenzijdige opzegging van het contract is door beide partijen mogelijk.

De vertrouwenspersonen tekenen, net als de andere vrijwilligers met een gezag dragende taak, de Gedragscode van de Gereformeerde Kerk Putten.

Zij overhandigen bij de start van hun werk ook een VOG aan de kerkenraad.

De kerkenraad heeft in haar vergadering van februari 2020 een profiel goedgekeurd voor de functie van Vertrouwenspersoon. Dit is als bijlage 1 bij deze beleidsnotitie gevoegd.

5. COMMUNICATIE

De gemeente zal periodiek via Samenspel en via de Website worden geïnformeerd over de werkzaamheden m.b.t. het beleid Veilige Gemeente. Ook de vertrouwenspersonen zullen zichzelf presenteren aan de gemeente en regelmatig in contact treden met diverse geledingen van de gemeente om aandacht te vragen en de noodzaak te onderstrepen van het project Veilige Gemeente.

Bij de aanstelling van nieuwe medewerkers-vrijwilligers zal worden gevraagd een VOG te overleggen. Daarvoor wordt gebruik worden gemaakt van de gratis mogelijkheid via het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Gebruik zal worden gemaakt van de door de PKN ontwikkelde procedures en protocollen voor melding van incidenten en voor de afhandeling van klachten.

BIJLAGE 1:

TAAKOMSCHRIJVING EN PROFIEL VERTROUWENSPERSOON GEREFORMEERDE KERK PUTTEN

De PKN - gemeente Gereformeerde kerk Putten kiest ervoor een veilige gemeente te zijn voor alle leden. Dat betekent dat de leden elkaar met respect behandelen en de mensen met speciale taken en opdrachten binnen de gemeente geen misbruik van hun positie maken. Denk daarbij aan (seksueel) misbruik, grensoverschrijdend gedrag, financiële malversatie, intimidatie en dreiging.

De kerkenraad heeft daarvoor een beleid opgesteld, waar vertrouwenspersonen onderdeel van zijn.

Gemeenteleden kunnen bij de vertrouwenspersonen terecht met hun vragen, vermoedens en meldingen. Vertrouwenspersonen kunnen bij vermoedens van misbruik binnen de gemeente ook zelf proactief iemand benaderen. Vertrouwenspersonen zijn de personen die in de gemeente op beleids- en uitvoerend niveau met regelmaat aandacht vragen voor preventie van misbruik en alert zijn op de uitvoering van het beleid van de kerkenraad op dit terrein.

Er zijn twee vertrouwenspersonen, een man en een vrouw. Gemeenteleden hebben daardoor een keuze wie ze willen benaderen. De vertrouwenspersonen hebben daardoor iemand om mee te overleggen en samen te werken.

De vertrouwenspersonen volgen het meldprotocol. De PKN heeft daarvoor een brochure opgesteld: Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezag relaties. Deze brochure is beschikbaar bij de vertrouwenspersonen.

Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen, de melder bijstaan in gesprekken met anderen en bij aangiftes en klachtenprocedures. Zij doen geen werk waar anderen in gespecialiseerd zijn. Dat betekent dat zij niet aan waarheidsvinding doen, zij gaan niet zelf op onderzoek uit, zij zijn geen therapeut, mediator, pastoraal medewerker of advocaat, zij zijn geen aanspreekpunt voor 'gewone' kerkelijke conflicten. Zij staan naast het gemeentelid dat zich bij hen meldt en ondersteunen die persoon.

De vertrouwenspersonen zijn bekend met de Gereformeerde Kerk van Putten, maar zijn geen onderdeel van de kring van de kerkenraad en de pastoraatsgroepen. De vertrouwenspersonen werken in opdracht van de kerkenraad, maar kunnen onafhankelijk handelen.

De kerkenraad voert een transparante wervings- en selectieprocedure uit, sluit een vrijwilligerscontract af (voor een te bepalen periode) en vergoedt de kosten. Eenzijdige opzegging van het contract is door beide partijen mogelijk.

De vertrouwenspersonen tekenen, net als de andere vrijwilligers met een gezag dragende taak, de Gedragscode van de Gereformeerde Kerk Putten.

Zij overhandigen bij de start van hun werk ook een VOG aan de kerkenraad.

Taken van de vertrouwenspersoon

Voorlichting en preventie

- Zichtbaar zijn in de gemeente.
- Aanjager zijn van praten over 'veilige gemeente' op verschillende niveaus van het kerkenwerk.

Signaleren

- Alert zijn op signalen van mogelijk misbruik, zie meldprotocol.

Opvang en begeleiding

- Eerste aanspreekpunt en steun voor mensen uit de gemeente die in vertrouwen iets kwijt willen over wat er in de gemeente gebeurt of waar ze zich zorgen over maken.
- Bij strafbare feiten de politie op de hoogte brengen wanneer melder daar niet toe in staat is of bij een levensbedreigende situatie.
- Meedenken met de melder over eventuele aangiftes of klachtenprocedures en de melder daarin begeleiden, zie meldprotocol.

- Op verzoek van en met instemming van de melder deze vertegenwoordigen.

Informeren en adviseren

- Melders en anderen adviseren over mogelijke vervolgtrajecten.
- Zo nodig wijzen op pastorale, psychologische, maatschappelijke (Veilig Thuis, Slachtofferhulp, Bureau Jeugdzorg, plaatselijk maatschappelijk werk) kerkelijke (kerkelijk meldpunt SMPR) of juridische hulp (bijv. advocaat via www.langzsnl).

Persoonlijke ontwikkeling en beleidsontwikkeling

- Volgen van relevante cursussen, bijwonen van regionale intervisiebijeenkomsten, studiedagen en vergelijkbare bijeenkomsten.
- Bijhouden van een persoonlijke registratie.
- Vanuit deze registratie jaarlijks rapporteren aan de kerkenraad waarbij omstandigheden en personen onherkenbaar zijn, de rapportage is voorzien van een analyse en zo nodig beleidsaanbevelingen.

Profiel van de vertrouwenspersoon

Kennis en vaardigheden

- HBO of WO werk- en denkniveau.
- Professionele gespreksvaardigheden.
- In staat tot geheimhouding, ook tegen de melder over eventuele andere casuïstiek (zie Bijlage 1).
- In staat te bepalen wanneer de grenzen van de eigen taak bereikt zijn en kunnen doorverwijzen.
- Communicatief vaardig.
- Aantoonbare kennis van de problematiek van machtsmisbruik (na volgen van scholing).
- Kennis van de sociale kaart, waaronder SMPR, Veilig Thuis, procedure bij de politie.
- Kennis van de kerk (cultuur en structuur).

Persoonlijke kenmerken

- Integere en evenwichtige persoonlijkheid.
- Luisterende en respectvolle houding.
- Empathisch vermogen.
- Betrouwbaar.
- Onbevooroordeeld, open en neutraal.
- Inzicht in eigen handelen en reflectief.
- Kan flexibel inspelen op wisselende situaties.
- Grenzen kunnen stellen aan wat een ander mag verwachten en verwachtingen kunnen managen.
- Lid van de Protestantse Kerk in Nederland.

Dit profiel is besproken en goedgekeurd in de vergadering van de Kerkenraad op 7 februari 2020

BIJLAGE 2:

MELDINGEN OVER GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG IN DE GEMEENTE VOLGENS HET PROTOCOL VAN DE PROTESTANTSE KERK

1. Algemeen

Dit model is bedoeld voor plaatselijke gemeenten van de Protestantse Kerk als onderdeel van hun beleid voor een veilige gemeente. Die gemeente kiest ervoor een veilige gemeente te zijn voor alle leden. Dat betekent dat de leden elkaar met respect behandelen en de mensen met speciale taken en opdrachten geen misbruik van hun machtspositie maken. Denk daarbij aan seksueel grensoverschrijdend gedrag, financiële malversatie, intimidatie en dreiging. De kerkenraad heeft daarvoor een beleid opgesteld, waar een meldprotocol onderdeel van is.

Het meldprotocol geeft de gemeenteleden inzicht in wat er gebeurt als ze een melding doen. Het protocol wordt onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad opgesteld en is via de communicatiemiddelen van de gemeente gemakkelijk te vinden.

Gemeenteleden kunnen bij de vertrouwenspersonen van de kerkelijke gemeente terecht met hun vragen, vermoedens en meldingen. Vertrouwenspersonen kunnen ook bij vermoedens van misbruik binnen de gemeente proactief iemand benaderen.

Allereerst biedt de vertrouwenspersoon een luisterend oor. Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen, bemiddelen en bijstaan in aangiftes en bij klachtenprocedures.

Gemeenteleden kunnen ook terecht bij het moderamen (dagelijks bestuur) van de kerkenraad (voorzitter, secretaris/scriba, penningmeester, andere leden). Bijvoorbeeld als ze een klacht over iemand willen indienen en geen gebruik willen maken van de vertrouwenspersoon.

2. Mogelijke signalen (wees zorgvuldig, niet alles duidt op grensoverschrijdend gedrag):

- Iemand wil niet meer met een activiteit meedoen en wil niet aangeven waarom.
- Iemand wil niet meer met een persoon te maken hebben en wil niet aangeven waarom.
- Iemand krijgt erg veel aandacht van iemand met een specifieke taak in de gemeente.
- Iemand zondert zich regelmatig af met een ander gemeentelid.
- Iemand wil graag alleen de crèche of een andere kinderactiviteit leiden.
- Iemand praat vaak over onderwerpen die met seks te maken hebben.

Belangrijk is in ieder geval om naar je intuïtie te luisteren. Heb je twijfels, spreek die dan uit.

3. Een melding bij de plaatselijke vertrouwenspersoon

